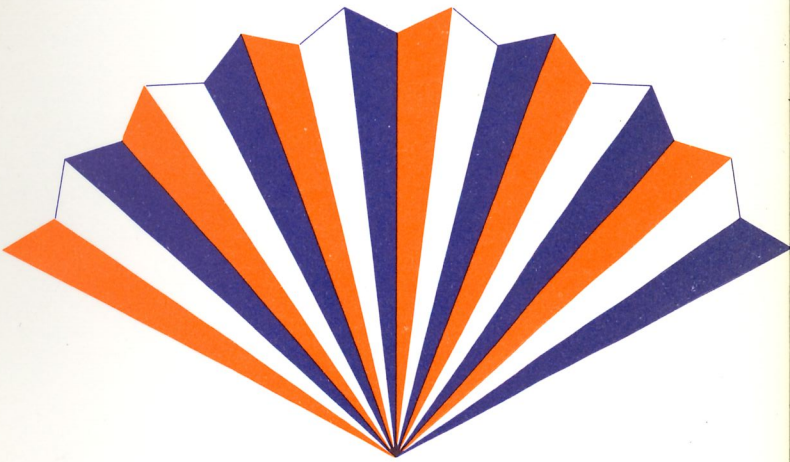

Holland Festival 1973

Barok en Renaissance I

Den Haag – Lutherse Kerk
zaterdag 16 juni 1973 – 20.15 uur
Amsterdam – Doopsgezinde Kerk
zondag 17 juni 1973 – 20.15 uur

Barok en Renaissance I

Rafael Puyana – clavecimbel
Jordi Savall – viola da gamba
John Williams – gitaar

Programma

- J. S. Bach
1685–1750
- Sonate in D gr.t., BWV 1028
(± 1722)
voor viola da gamba en clavecimbel
- Adagio
Allegro
Andante
Allegro
- Suite in e kl.t., BWV 996 (±1722)
voor gitaar
- Präludium
Allemande
Courante
Sarabande
Bourrée
Gigue
- Stephen Dodgson
1924–
- Duo concertante (1968)
voor gitaar en clavecimbel

Pauze

- Johann Sebastian Bach
- Partita nr. 4 in D gr.t., BWV 828
(1731?) voor clavecimbel
- Ouverture
Allemande
Courante
Aria
Sarabande
Menuet
Gigue
- Rudolf Straube
1717–1785
- Sonate in C gr.t. (1768?)
voor gitaar, clavecimbel en viola da
gamba
- Largo
Allegro moderato
Allegretto con variazioni

Toelichting

Van 1717-1723 stond Bach in dienst van Leopold van Anhalt-Köthen, zelf een verdienstelijk gamba-speler, die een grote voorliefde had voor instrumentale muziek. Voor Bach was dit een unieke periode in zijn leven, uitsluitend gewijd aan wereldlijke en kamermuziek; aan zijn productie van cantates kwam tijdelijk en abrupt een einde. Een grote hoeveelheid klaviermuziek vloeide uit zijn pen, voor het grootste deel overigens bedoeld als oefenstof en als voorbeeld voor zijn leerlingen en andere muzikminnaars: het Wohltemperiertes Klavier, de Inventionen, de Orgelbüchlein en de Franse en Engelse suites. In de kamermuziek kent Bach het klavier een belangrijker functie dan alleen die van continuo-instrument toe: het krijgt een gelijkwaardige concerterende partij te spelen. De eerste van de drie uit deze periode daterende sonates voor viola da gamba, geschreven voor de gamba-speler Christian Ferdinand Abel, is dan ook een bewerking van een Trio-sonate voor twee fluiten en clavecimbel. De heden uit te voeren tweede sonate is een originele compositie voor de combinatie gamba-clavecimbel.

Eveneens uit de Köthense periode dateert de suite in e kl.t., die oorspronkelijk voor luit solo werd geschreven. Zoals ook bij de Engelse suites het geval is, wordt deze suite ingeleid door een, niet in dansmaat geschreven, Präludium.

De Partita nr. 4 in D gr.t. maakt deel uit van de 'Clavier-Uebung I', die Bach in 1731 als opus 1 uitgaf. Deze 'Uebung' bevatte zes Partitas, ook wel 'Duitse suites' genoemd, die hij gecomponeerd had tussen 1726 en 1731. In deze klaviermuziek heeft Bach ontegenzeggelijk invloeden afkomstig uit Italië en Frankrijk verwerkt, maar door de vermenging met de typisch Duitse polyfone stijl kreeg zijn werk een heel eigen karakter. In de vierde Partita treden de Franse invloeden duidelijk naar voren in de Franse ouverture met zijn gepunteerde ritme in het begin en het fugato in het snellere gedeelte, en in de Courante.

Over zijn 'Duo concertante' schrijft Stephen Dodgson zelf: 'De oorsprong van mijn 'Duo concertante' ligt in de recitals die John Williams en Rafael Puyana tezamen gaven in augustus 1968: eerst in Dartington Summer School of Music (waar zij beiden een meesterklasse leiden) en kort daarna t.g.v. London's South Bank Summer Music. In het voorjaar van dat jaar vroegen zij mij om voor die beide gelegenheden een stuk te schrijven, en dit Duo was het resultaat. Het woord 'concertante' heb ik toegevoegd om het duidelijk virtuoze element aan te duiden dat niet alleen aanwezig is in de afzonderlijke partijen maar ook in de dikwijls gedetailleerde en soms massieve manier waarop zij gecombineerd worden. Het Duo begint met een brede dramatische dialoog met de aanduiding 'Slow, Intense and Sustained'. Deze sectie keert tweemaal terug, beide keren korter en aanzienlijk gevarieerd.

Op deze eerste periode volgt een ritmisch, gecontrapunteerd gedeelte (Lively) waarin de instrumenten nu en dan een gevecht lijken te leveren om totale onafhankelijkheid van elkaar. Tussen de tweede en derde herhaling van de eerste langzame sectie staat weer een gedeelte in snel tempo (Very lively) in een wat eenvoudiger maat. De laatste herhaling van de langzame sectie gaat direct over in een Coda (Heavy and Deliberate), ingeleid door een unisono melodie van gitaar en clavecimbel, en gebruik makend van de stemming in D van de gitaar volgt een krachtig, tonaal slot in D. Men kan nauwelijks geloven dat er maar twee instrumenten bespeeld worden!

Het 'Duo concertante' verwierf een gedeelde prijs op het Concours Internationale de Guitare 1970 van de ORTF in Parijs.

De 18de-eeuwse componisten hebben maar weinig muziek voor de combinatie gitaar-clavecimbel geschreven, omdat zij beide instrumenten

ng

en,
oor
en,
an
eid
e-
k-
in
ier
iet
de
en
ig
te
ie

3-
et
n,

e
k
n
-
e
r.
3
o

J
|
r
:

in de eerste plaats beschouwden als begeleidende instrumenten. Rudolf Straube is een van de zeer weinige uitzonderingen. Hoewel hij een leerling van Bach is geweest, behoort hij zeker niet tot de grote componisten, maar zijn werken hebben toch wel een zekere bekoring.

Hij werd in 1717 in Silezië geboren, als zoon van een cantor. In 1740 werd hij ingeschreven aan de Universiteit van Leipzig en kreeg onderricht in klavierbegeleiding. Hij werd echter beroemd als luitspeler, en later als gitarist. Vanaf 1750 reisde hij door heel Europa om zich tenslotte in 1759 in Londen te vestigen, waar hij tot zijn dood in 1785 bleef. Zijn 'Three Sonatas for the Guitar with Accompaniments for the Harpsichord or Violoncello' werden in 1768 uitgegeven bij Rauche in Londen. Zij zijn bepaald gematigd van stijl, wijken niet af van de lijn van de bas, die slechts zelden deelneemt aan een thematische dialoog met de melodie (zoals bijvoorbeeld Handel zou hebben gedaan). De melodieën zijn voorzien van stijve versieringen en zeer formeel.

Wat de vorm betreft houdt zich Straube zich in alle delen aan het beproefde tweedelige patroon met een opvallende centrale cadens in de dominant, waarna in de tweede helft de grondtoon weer opgezocht wordt zonder veel omwegen of figuraties. Zijn variaties zijn eenvoudig: hij voegt steeds meer ornamenten en versieringen toe, totdat het deel weer besluit met een herhaling van het thema. Een voorbeeld hiervan is het laatste deel van de heden uit te voeren sonate.

Rafael Puyana

Rafael Puyana werd in 1931 in Bogotà geboren. Hij ontving zijn opleiding als pianist en clavecinist aan het New England Conservatory in Boston (U.S.A.). Vervolgens studeerde hij vanaf 1951 bij de grote Wanda Landowska, tot aan haar dood in 1959. Zijn debuut in New York in 1957 was zeer succesvol en werd gevolgd door een steeds groeiend aantal tournees door de Verenigde Staten en Europa. Rafael Puyana bezit een groot aantal clavecimbel waaronder een unieke Hasse met 3 manualen, en, sinds kort, een op zijn aanwijzingen door David Rubio gebouwd clavecimbel dat hij ook tijdens dit concert bespeelt.

Zijn grammofoonplaten werden onderscheiden met de Grand Prix du Disque, de Annual Grammy Award en de Deutsche Schallplattenpreis.

John Williams, Rafael Puyana en Jordi Savall

Jordi Savall

Jordi Savall werd geboren in Barcelona, waar hij violoncel studeerde aan het conservatorium. Daarna specialiseerde hij zich in oude muziek en het gamba-spel. In 1970 behaalde hij zijn solistendiploma. Op het ogenblik doceert hij aan de Muziekacademie in Zürich.

De originele instrumenten die Jordi Savall bespeelt zijn een 6-snarige viola da gamba van Barak Norman (Londen 1697) en een 7-snarige viola da gamba van een anonieme 18de-eeuwse Franse bouwer.

John Williams

John Williams werd in 1941 in Melbourne geboren. Op voorspraak van Andres Segovia kreeg hij een stipendium om in Sienna gitaar te studeren. Daar werkte hij vijf jaar lang. In 1958 debuteerde hij in Londen, in 1960 volgden tournees naar Parijs en Madrid en in 1962 naar de Sovjet-Unie en later naar Japan en de Verenigde Staten.

John Williams stimuleert veel componisten tot het schrijven van composities voor gitaar, zo bijv. Stephen Dodgson. Verder treedt hij geregeld op in diverse kamermuziek-combinaties, zoals met Julian Bream en met Rafael Puyana en Jordi Savall.

Voor CBS maakte hij een groot aantal grammofoonopnamen.

all

aan
het
blik
rige
rige

ns

van
en.
160
nie

10-
op
1et

Eerstvolgende concerten in deze serie:

Den Haag – Lutherse Kerk
dinsdag 26 juni 1973 – 20.15 uur
Amsterdam – Doopsgezinde Kerk
woensdag 27 juni 1973 – 20.15 uur

Concentus Musicus Wien

Marin Marais	Suite uit 'Alcione'
Biber	3 Sonates
Handel	Hoboconcert
Vivaldi	La Notte
Rameau	Suite uit 'Castor et Pollux'

Den Haag – Lutherse Kerk
zaterdag 30 juni 1973 – 20.15 uur
Amsterdam – Doopsgezinde Kerk
zondag 1 juli 1973 – 20.15 uur
Rotterdam – De Doelen
maandag 2 juli 1973 – 20.15 uur

Pro Cantione Antiqua

Leden van het Collegium Aureum
Hamburger Bläserkreis
für Alte Musik

werken van o.m.: Ockeghem, Clemens non Papa,
Lassus, Tielman Susato,
Hendrik VIII, Melchior Franck en
Ravenscroft.

verder vestigen wij graag uw aandacht op de volgende concerten van
oude muziek:

Den Haag – Diligentia
vrijdag 6 juli 1973 – 20.15 uur

'Les Ménestrels', Wenen

'Het oude Europa verliefd'
Muziek uit de Renaissance

Amsterdam – Rijksmuseum, Röllenzaal
zaterdag 7 juli 1973 – 20.15 uur

'Les Ménestrels', Wenen

Middeleeuwse muziekspel
'Aucassin et Nicolette'